

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 37 / SEGONA ÈPOCA / JUNY DE 1996

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 37

Segona Època, juny de 1996

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: Col·lecció Sediments
Pere Reus

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Comissió de Benestar Social del
Consell Insular de Mallorca

1. PRESENTACIÓ

Les polítiques de benestar social han de donar resposta a les necessitats dels ciutadans, han de prevenir la marginació i la pobresa, i han de potenciar la defensa dels drets, la igualtat d'oportunitats i la integració social.

L'instrument que salvaguarda els drets socials dels ciutadans a Mallorca és la Llei d'Acció Social 9/1987. Aquesta Llei estableix un conjunt de principis bàsics que orienten la distribució de competències relatives a la política de serveis socials i n'afavoreixen l'ordenació. Però, la manca de desenvolupament de la Llei i els importants canvis que s'han succeït obliguen a treballar també a partir d'altres referents.

Cal fer un esforç per tal que, a partir de la reflexió sobre les necessitats, la gestió i l'oferta de serveis socials, sigui possible de determinar amb precisió què ha d'imputar-se a cadascun dels nivells de l'administració en funció de les competències i responsabilitats que li corresponen, en un terreny en el qual la concurrència de la iniciativa social ha de ser un estímul a la rigurositat i a la col·laboració.

La poca concreció quant als objectius impedeix una anàlisi avaluativa precisa en la qual s'haurien de situar metodològicament les decisions polítiques, les decisions administratives i les decisions organitzatives. Així, l'actuació social pública cau sovint en el parany de la immediatesa, i la polèmica que genera es mou en el terreny de la intangibilitat, o es redueix a un problema de diners, cosa que dificulta el diàleg amb els agents socials i fomenta una dinàmica activista irreversible.

A part del que s'ha dit, hi ha diverses qüestions que s'han de plantejar per donar un nou impuls a la política de serveis socials. Els podríem resumir en dues qüestions clau: en primer lloc, el problema del benestar social com a instrument de la lluita contra les desigualtats. En segon lloc, la possibilitat de desenvolupar una política social arrelada en el territori, pròxima a les persones.

L'acció social ha de tenir l'objectiu clar de combatre les desigualtats socials i els desequilibris territorials. Una política social ha de fer efectiva la igualtat d'oportunitats per a tot el món i ha d'actuar de forma redistributiva i incentivadora, amb accions positives cap als sectors més desfavorits, però amb la voluntat explícita d'impulsar el seu desenvolupament. La prevenció o, millor dit, la promoció social ha de prevaler sobre el tractament assistencial. La promoció social significa actuar més sobre les causes que sobre els efectes. S'ha de destacar en aquest sentit l'enorme transcendència que té la informació com una eina que facilita als ciutadans l'exercici dels seus drets i l'accés al con-

junt de recursos i activitats, i que ha d'afavorir la igualtat d'oportunitats. Però això exigeix una actuació decidida i imaginativa, anar a cercar els destinataris dels programes i adequar les formes i els missatges a cada objectiu.

L'acció social s'ha de produir en el marc natural a on es configuren les relacions humanes, en el barri, en el municipi, fent realitat el principi de màxima proximitat al ciutadà i simplificant les relacions entre aquest i l'Administració. A Mallorca, el procés de desconcentració i descentralització de serveis personals en el seu conjunt, i el de serveis socials en concret, ha de suposar un pas de gegant en la formulació d'aquesta nova cultura del benestar. Els serveis desconcentrats (centres comarcals d'acció social, llars de menors, equips específics sectorials, etc.), han demostrat amb el seu treball que la desconcentració suposa un millor coneixement de la realitat social i dels seus problemes, un primer pas cap a una major participació ciutadana i una actuació més àgil, coordinada i integral per a millorar la qualitat de vida de la població d'un territori. El municipi, el barri, s'ha revelat com l'espai a on es coneix què hi manca fer i com fer-ho. Així, és precís culminar el procés de transferències al Consell Insular, i de creació de serveis territorials clarament delimitats (comarques, zones, municipis, barris), amb noves dotacions de recursos econòmics i humans.

La realització de plans integrals o les accions integrades que s'han començat a plantejar a molts llocs de l'estat, ens mostren el camí a seguir en l'acció territorial: sumar esforços i recursos -des dels serveis socials fins a la rehabilitació urbanística, passant pel desenvolupament d'accions preventives diverses- per aconseguir la transformació social d'una comunitat.

El Pla Estratègic és l'instrument que ha de regular totes les accions que han de dur a terme els serveis de la Comissió de Benestar Social del Consell Insular de Mallorca (CIM) i també ha d'aconseguir que totes les actuacions, baix la seva responsabilitat en el sistema de serveis socials, siguin adequades al territori i es facin d'acord amb les seves necessitats.

El primer Pla Estratègic elaborat pel Servei d'Acció Social i Sanitat del CIM considerava el període 1994-1995, i es pot considerar com un treball preparatori del nou plantejament, tot i limitar-se a la reorganització, l'ordenació i la fixació d'objectius dels serveis, amb una tímida incursió en l'orientació estratègica. El segon, que és el que es presenta, anirà des de l'any 1996 fins al 1999, definint els escenaris de futur més probables per als serveis socials dependents del CIM a l'any 2.000.

Desafiaments

a. Les transferències i altres canvis prevists.

Actualment la clau del desenvolupament dels serveis passa, fins i tot, abans que per l'increment i clarificació de la reglamentació, per la possibilitat de comptar amb més competències i millor coordinació. Mallorca necessita un nou marc competencial i una millor coordinació institucional.

Actualment, s'està treballant en la concreció del final del procés de transferències del Govern Balear al Consell Insular de Mallorca, donant per acabat el procés obert i normalitzat a la Llei d'Acció Social de la CAIB, però encara no es disposarà de suficients competències i dotacions ni es podrà donar per tancat aquest procés fins que l'INSERSO sigui transferit a la CAIB.

De totes formes, els reptes socials als que ens hem referit no es poden solucionar exclusivament des de l'Administració pública, i menys exclusivament des de l'administració local, perquè ni són de la seva estricta competència ni disposa dels recursos necessaris per afrontar-los. Les competències del Consell Insular i dels municipis són escasses i els recursos encara més: la despesa redistributiva local se situa a Espanya molt per davall de la mitjana europea. Aquest és un repte capital al qual els poders públics han de donar una solució urgent. El ciutadà demana l'exercici dels seus drets i la resposta a les seves necessitats, i no vol fer un curs de formació administrativa per conèixer quines institucions l'han d'atendre. Els ajuntaments tenen la pressió immediata de les demandes, però no la capacitat per a resoldre-les. El Consell Insular no pot facilitar un suport suficient per a garantir la resposta. En qualsevol cas, la dispersió d'actuacions i la duplicitat, si no la competència, generen despeses innecessàries, ambigüitats en la responsabilitat i la no resolució de certs problemes.

Per a gestionar amb major eficàcia i racionalitzar els recursos públics, en un futur proper s'haurien de contemplar, al nostre parer, la creació de xarxes úniques de serveis en temes tan importants per als ciutadans com les residències per a vells, els centres de serveis socials, la gestió integrada dels serveis d'ajuda a domicili, etc. Mallorca necessita un pla especial, un mapa de dotacions a cinc anys que concreti i actualitzi l'actual Pla Quadriennal i afavoreixi la clarificació de l'escenari de futur amb el qual totes les administracions s'han de comprometre. Però mentre, no podem retardar la coordinació institucional.

El paper de la iniciativa social

Es considera com un dels reptes actuals millorar la relació amb la iniciativa social (ONG), caracteritzada per no tenir ànim de lucre. El seu paper és fonamental en la creació de determinats serveis, però és encara més important el seu paper en tots els processos d'animació, dinamització, sensibilització i participació, i també a les accions dirigides a l'autoconeixement de la comunitat. És a dir, s'ha de respectar i potenciar el paper de la iniciativa social a tot el que tengui relació amb l'organització de la comunitat, les iniciatives d'ajuda mútua, d'autoorganització, reforçant les relacions de solidaritat entre les persones mitjançant el desenvolupament de l'associacionisme.

El paper de la iniciativa privada

Igualment, fa falta treballar per augmentar el compromís social dels sectors privats de caire empresarial, perquè es vinculin al desenvolupament de la comunitat en la qual operen. Les fórmules de patrocini, de suport econòmic o de creació de nous serveis són quasi inexistentes en la política social, si exceptuem aquelles accions lligades a l'esport com a espectacle o a les actuacions culturals de prestigi, i són absolutament inèdites als serveis socials. Però, per exemple, l'experiència de col·laboració en la integració laboral de persones amb disminucions psíquiques ha estat molt interessant i té possibilitats de continuar i ampliar-se.

b. El repte del millorament de la qualitat de vida.

Una concepció global de benestar social, una política integral.

Podem coincidir en les interdependències dels problemes i reptes socials que tenim i que tendrem en un futur immediat. A Mallorca, la necessitat d'abordar de forma global i integrada les polítiques de serveis socials té ja una certa experiència. El Programa Pobles fou el pioner, l'any 1988(1), d'una nova forma d'enfocar l'acció social. Des de llavors, i més concretament des de l'any 1989, amb la signatura dels convenis entre el CIM i la gran majoria dels ajuntaments de Mallorca, fins ara s'ha anat obrint camí un nou estil de treball que persegueix la coordinació tècnica, la racionalització de recursos, l'optimització de resultats i la participació dels usuaris. Encara que els dos objectius darrers no s'han aconseguit, sí s'ha avançat molt en la coordinació tècnica i la racionalització dels recursos.

Però una política integrada, tal com s'ha dit abans, és aquella que engloba realment les activitats i els serveis destinats a millorar la qualitat de vida del conjunt dels ciutadans. En aquest sentit, la política cultural, els serveis socials, el sistema educatiu, l'atenció sanitària i la promoció de la salut, la política de vivenda, la formació ocupacional i la seguretat ciutadana són components d'una política de benestar social. Un dels principals reptes dels propers anys consisteix a posar les bases de la que ha d'ésser la nova cultura de benestar. Però hi ha dificultats objectives que obstaculitzen el procés de globalització i hi ha també algunes dificultats subjectives. Entre aquestes destacaria la poca tradició del treball interdisciplinari i d'equip, la inexistència de models en altres nivells de l'Administració, l'especialització sectorial dels tècnics, etc. De les segones només ens n'alliberarà l'experiència.

La normalització de serveis

Hem sentit parlar en moltes ocasions de la necessitat de normalitzar l'acció social, d'eliminar el caràcter excepcional de moltes de les actuacions. Aquesta normalització de les xarxes de serveis (dels socials, però també de les sanitàries, esportives, educatives, culturals, etc.) és el que evitarà la diferenciació entre els serveis per al conjunt de la població i els serveis per a la gent amb problemes. El camí de l'emancipació, de la igualtat efectiva i del reconeixement de la diferència passa forçosament per la normalització dels serveis i per la seva concepció de drets dels ciutadans.

La població com a agent de canvi, per una cultura solidària

La política social ha de considerar la població com un agent de canvi, de transformació de la seva pròpia realitat. Fa falta passar de la concepció dels ciutadans com a consumidors de serveis a concebre'ls com a productors d'aquests serveis, afavorint l'autonomia personal i l'autoorganització col·lectiva que permeti la resolució i superació de problemes i la millora de la qualitat de vida. L'èxit d'una política social no es mesura només pel nombre de funcionaris, sinó pel seu impacte en aquests processos emancipadors. Fa falta combatre la temptació que només l'administració i els poders públics resoldran aquests problemes. Aquesta voluntat està estretament lligada a la idea de cooperació social, de participació i solidaritat ciutadana.

La participació dels ciutadans en associacions, grups i entitats és un dels millors indicadors de la cohesió social d'una comunitat. Tot i l'augment del progrés econòmic i de l'augment de prestacions socials i redistributives, la millora de la qualitat de vida no serà un projecte complet si no hi ha una forta autoorganització social. El voluntariat social, els clubs i les entitats esportives, les associacions juvenils, les associacions de pares i mares d'alumnes, les associacions d'estudiants, d'usuaris de la salut, els grups d'ajuda mútua, les entitats culturals, les associacions de gent major, les organitzacions de solidaritat amb el tercer món, el moviment de dones i un llarg etcètera són la millor expressió d'una solidaritat i d'un compromís cívics. La relació entre Administració i moviments socials s'ha d'establir sobre la base d'una nova cooperació social, i a la política de benestar -des de la ineludible responsabilitat pública- s'haurà d'incorporar la gestió cívica de serveis públics per part d'entitats.

Tot aquest plantejament solidari no es pot reduir als límits de les nostres comunitats, un valor universal com la solidaritat s'ha d'expressar i materialitzar sense restriccions administratives, i, especialment, s'ha de dirigir a les comunitats amb més dificultats, les del tercer món.

És la nostra convicció que la solidaritat amb aquests pobles serà l'element més dinamitzador per despertar la pròpia solidaritat entre nosaltres, valor sense el qual serà impossible una societat més justa.

2. PLANTEJAMENTS ESTRATÈGICS

És necessari fer una anàlisi, encara que només sigui bàsica, d'alguns aspectes estratègics de l'evolució de la situació des de la preparació del primer Pla, a finals de l'any 1993, per tal de poder fonamentar alguns dels canvis. Pel que fa a l'anàlisi més detallada, a partir de la memòria de l'any 94 i dels diversos documents interns ja hi ha un conjunt de dades, fruit d'una primera avaluació de les polítiques desenvolupades durant l'any anterior, per comprovar l'assoliment dels objectius prevists en el primer Pla, la suficiència i/o insuficiència de les polítiques executades i la reformulació de noves estratègies per al segon Pla.

Per no repetir el que ja s'apunta a la Memòria, aquí cal una altra forma de valorar aspectes estratègics de l'evolució dels serveis socials, no a partir de la descripció i anàlisi dels programes concrets, sinó del desenvolupament de l'oferta del CIM i del context més general del sistema del serveis socials.

En primer lloc, cal constatar la manca de desenvolupament normatiu pel que fa a l'ordenació del sistema de serveis socials. Si durant els darrers anys el marc legislatiu s'hagués impulsat adequadament, avui dia ja disposaríem d'una xarxa de serveis ordenada i estructurada; tindríem un model més configurat que, amb insuficiències o no, fos un referent, com ho és el sistema públic de salut, per a totes les entitats públiques i privades, per als professionals que treballen dia a dia en el món de les necessitats socials i per als usuaris actuals o potencials.

És ara, en aquesta nova etapa quadriennal, que es planteja treballar des del CIM per a la confirmació del sistema de serveis socials a Mallorca; algunes de les propostes següents s'han anat apuntant al llarg del treball dels diversos

grups de coordinació (àrees sectorials), dels documents de les diverses unitats operatives, dels debats realitzats (Primeres Jornades sobre els Serveis Socials d'Atenció Primària):

criteris estratègics per a l'actuació en política de serveis socials a Mallorca al llarg dels pròxims anys.

- Una actuació des d'una perspectiva global integrada. Impulsar el desenvolupament del sistema de serveis socials a Mallorca, en el marc d'una corresponsabilització pública interadministrativa i una gestió concertada entre iniciativa pública i privada.

1.- Això comporta un desenvolupament normatiu de la Llei d'Acció Social (per exemple: Llei d'ordenació administrativa dels serveis socials) i de la Llei de Consells Insulars.

El que això possibilitarà és el desenvolupament de les competències de cada institució, la possibilitat de coordinació eficaç i una millora de la integració dels recursos existents.

2.- Ordenació territorial de les competències, considerant els nivells supramunicipals (zones i/o comarques), donant un reconeixement normatiu a aquestes unitats territorials per tal de poder fer una planificació de les dotacions segons un patró de xarxa, des dels nivells més bàsics fins a l'atenció especialitzada.

Una de les accions que s'han de desenvolupar, en relació al desequilibri territorial de l'oferta actual (concentració a Palma), és l'avaluació de l'oferta actual en relació al mínim territorial d'oferta pública i el desenvolupament de tot un seguit d'actuacions de compensació (garantir la descentralització dels equipaments i programes d'atenció especialitzada).

- Avançar en la garantia dels drets dels ciutadans mitjançant la consolidació de programes i prestacions, entesos com a mínims d'oferta que l'administració ha de garantir. És a dir, garantir definitivament el nivell bàsic de prestacions i consolidar una política social articulada a tots els nivells d'intervenció.

3.- Ordenar tot el sistema d'ajudes no tècniques existents actualment i gestionades per les administracions de la CAIB (autonòmica i local): prestacions de menors, convocatòria d'ajudes econòmiques no periòdiques, salari social, ajudes econòmiques municipals... unificant les prestacions que es puguin unificar, garantint uns nivells mínims de qualitat a la prestació, facilitant la creació de finestra única.

4.- Integrar els recursos que són objecte de transferència a la CAIB dins del període 1996-99, especialment de l'INSERSO, a l'oferta pública regulada per la Llei d'Acció Social i gestionada per les administracions de la CAIB (autonòmica i local), arbitrants les formes de delegació de la gestió als Consells i Ajuntaments, d'acord amb el que estableix l'article 18 de la Llei d'Acció Social.

5.- Rendibilitzar socialment, dins un marc de coordinació, els recursos existents

- Avaluació dels models de gestió obsolets;

-
- identificació dels serveis que responen a una economia d'escala, per definir el nivell mínim a partir del qual es pot assumir el compromís públic del seu manteniment;
 - creació d'un centre coordinador de les places residencials per a persones majors;
 - potenciant la Comissió de Coordinació d'Acció Social (art. 30 de la Llei d'A.S.), evitant la proliferació de convenis puntuals de coordinació. Assolir la plena coordinació de serveis, mitjançant fórmules estables que superin l'eventualitat dels convenis.

6.- Potenciar la cooperació pública i privada (partenariat, etc.) i articular els recursos privats existents dins la xarxa general de serveis socials, definida a partir del marc comú que hauria de representar una llei d'ordenació administrativa de serveis, però concretada en els diversos plans sectorials prevists (Gent Gran, Infància i Família, Drogues, etc.) i al pròxim Pla Quadriennal.

- Definir els mínims d'oferta pública sectorials

7.- Seleccionar els estàndards de dotació de tota l'oferta pública que pot constituir l'escenari de futur per a l'any 2.000, i fixació dels mapes de cobertura actuals i dels ritmes de dotació per assolir els objectius plantejats. Complementar la xarxa bàsica i desenvolupar plenament la xarxa de serveis específics territorialitzats perquè abasti totes les àrees d'actuació, perquè sigui accessible a tots els ciutadans i perquè cobreixi tot el territori de Mallorca amb els mateixos mínims de qualitat.

Aquestes dotacions, amb la definició normativa, definició de personal i definició de dotació financera s'hauran de concretar als diversos plans sectorials (Gent Gran, Infància i Família, Drogues, etc.) i en el pròxim Pla Quadriennal del Govern de la CAIB.

- Incrementar els programes relacionats amb la prevenció i la solidaritat social:

8.- Realitzar programes per a la qualitat de vida de la població.

- Garantir la consolidació de les línies d'actuació preventiva i de promoció general i sectorial, considerades com a línies estructurals (a mantenir de manera permanent) a partir del consens tècnic-polític.
- Definició dels espais d'actuació socio-cultural, socio-educativa i socio-sanitària: les necessitats estan relacionades amb aquests àmbits, essent molt extensa i variada la concreció en diverses situacions de necessitat (educació en medi obert per a menors, atenció integral a persones majors i minusvàlids, consideració global de les drogodependències...). Actualment, s'estan arribant a acords puntuals, fruit de demandes puntuals o de la coincidència a un determinat territori d'equips professionals que arriben a acords, però la definició d'acords de cooperació més amples depèn d'una visió estratègica i no d'iniciatives parcials. Una de les possibilitats pot passar per l'aprofitament de la tradició de programes de "ciutats saludables", però també es pot intentar incorporar aquest plantejament al Pla Estratègic per a la CAIB.

9.- Estimular l'associacionisme, la iniciativa social, etc.:

- Creació d'un Pla de Cooperació Social que superi la concepció restrictiva del voluntariat, per tractar de definir la complementació i coordinació de totes les formes d'Iniciativa Social (ONG, voluntariat individual, pràctiques d'estudiants, prestació social substitutòria...), així com les diverses formes de suport públic i els límits de les iniciatives socials.
- Potenciació d'iniciatives i enfortiment de processos informals de solidaritat.

La concreció de les actuacions que el CIM pot assumir, eventualment i mentre no siguin aprovats els plans sectorials de la CAIB, i es consolidin les delegacions de competències i les línies de finançament, es concreten en els capítols de propostes d'aquest Pla Estratègic 1996-99.

Aquest Pla intenta aportar un conjunt d'estratègies per fer efectius els drets a mitjà i llarg termini. D'avui a demà no és possible universalitzar els serveis, però es poden avançar propostes per anar consolidant el sistema de serveis socials de què parla la Llei d'Acció Social. Per això, aquest Pla Estratègic s'ha d'atrevir a concretar les prestacions que s'han de considerar bàsiques i prioritàries, mitjançant una descripció de la tipologia dels serveis i programes necessaris per a Mallorca, especialment pel que fa a l'oferta que el CIM ha de mantenir, sigui directament o a través de diverses fórmules de concertació.

A més, caldrà avançar cap a una integració funcional d'aquests serveis (públics, privats concertats o d'iniciativa social), per configurar la xarxa bàsica d'utilització pública, base del sistema. Per tal fi s'han de desenvolupar els plans sectorials, assumir iniciatives de formulació tècnica dels serveis i impulsar la reglamentació.

3. PROGRAMES I LÍNIES D'ACTUACIÓ

Els programes que a continuació es presenten s'han de considerar com a l'oferta que pretén desenvolupar el CIM a l'Àrea de Benestar Social al llarg del període considerat, tot i que hi pot haver noves competències o altres modificacions (variacions en el finançament, canvis normatius, etc.) que podrien afectar la configuració final de l'oferta del Pla.

La presentació dels programes es fa per sectors; els motius d'aquesta ordenació són dos. En primer lloc, bona part de l'anàlisi de necessitats s'ha fet sectorialment i la reorganització, que des de l'anterior Pla 1994-95 s'ha fet, està així enfocada; en segon lloc, una vegada aprovat el Pla Estratègic, s'han de desenvolupar els plans sectorials del CIM.

INFÀNCIA I FAMÍLIA

(Equip d'Infància i Família i Llars del Menor)

Programes de tractament

- I Programa d'atenció terapèutica a menors i famílies amb problemes de maltractaments
- II Programa d'atenció terapèutica a menors víctimes d'abusos sexuals i a les seves famílies
- III Programa de prevenció i tractament dels problemes de conducta
- IV Programa de treball psico-social amb famílies multiproblemàtiques
- V Programa de tractament a menors en situacions de risc psico-social i a les seves famílies.

Programes de prevenció de la inadaptació i fracàs evolutiu infanto-juvenils en grups d'alt risc psico-social

- VI PROGRAMES DE PREVENCIÓ PRIMÀRIA SOCIAL
 - 1. Programa d'informació i sensibilització sobre les necessitats globals i específiques de la infància.
 - 2. Prevenció dels maltractaments
- VII PROGRAMA DE PROSPECCIÓ DE LES SITUACIONS D'INADAPTACIÓ INFANTIL I JUVENIL A LA PART FORANA I DELS FACTORS DE RISC ASSOCIATS.
- VIII PROGRAMES DE PREVENCIÓ SECUNDÀRIA DE NECESSITATS ESPECÍFIQUES D'INFÀNCIA I JOVENTUT EN RISC EN LA PART FORANA
 - 1. Programa d'intervenció comunitària per a la prevenció i inserció de la primera infància en risc (0 a 3 anys).
 - 2. Programa de promoció i millora de la competència personal i social per a nins i joves amb problemes d'inadaptació escolar i social
 - 3. Programa de formació i suport a grups de mares amb problemes psico-socials i de competència parental
- IX PROGRAMES DE SUPORT A L'ATENCIÓ PRIMÀRIA SOCIAL I DE PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA EN L'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I JOVENTUT EN DIFICULTATS SOCIALS.
 - 1. Suport als Educadors Socials de les UTS municipals
 - 2. Comissions comarcals i municipals d'atenció a la infància i joventut
 - 3. Foment de la cooperació social i de l'associacionisme en l'atenció a la infància i joventut amb dificultats socials

Programes d'acolliment institucional

- X Acollida institucional de menors entre 3 i 18 anys en situació de desemparament i necessitat de protecció (38 places)
- XI Acollida institucional de menors entre 3 i 18 anys amb problemes de maltractament (25 places)

- XII Acollida institucional de menors entre 3 i 18 anys amb disminucions psíquiques lleugeres i mitjanes (7 places)
- XIII Acollida institucional de menors entre 14 i 18 anys en situació de desemparament i necessitat de protecció (8 places)
- XIV Acollida institucional de menors amb greus deficiències de conducta social (6 places)
- XV Unitat de Primera Acollida i Observació
- XVI Tractament terapèutic psico-pedagògic als menors en acolliment
- XVII Seguiment post-institucional

VELLESA (Equip Velleza i Família, Llar dels Ancians i Residència Huialfàs (sa Pobla)

Programes comunitaris

- I Programa d'atenció psico-social a la gent gran en situació de risc
- II Programa de suport als cuidadors de gent gran
- III Programa de prevenció, cooperació i integració comunitària de la gent gran.
- IV Programa de suport i coordinació amb recursos, serveis i entitats per a la gent gran per a la promoció del treball en xarxa.
- V Programa de formació i supervisió

Atenció residencial

1. Programa d'Atenció Residencial

- VI Servei residencial permanent per a persones vàlides
- VII Servei residencial permanent per a persones assistides
- VIII Servei residencial d'atenció transitòria per a persones assistides
- IX Servei d'atenció diürna per a persones assistides
- X Servei d'atenció diürna per a persones vàlides
- XI Servei de fisioteràpia, gimnàstica de manteniment, laborteràpia, piscina.
- XII Servei d'animació

2. Programa Obert a la Comunitat

- XIII Servei de menjar a domicili
- XIV Bugaderia a domicili
- XV Servei de fisioteràpia, gimnàstica de manteniment, laborteràpia, piscina.
- XVI Servei d'animació
- XVII Formació

Suport món associatiu de la gent gran

- XVIII Suport a entitats (econòmic i tècnic)
- XIX Col.laboracions específiques amb les Federacions de Majors.

MINUSVÀLIDS (CIPRES i futur Equip sectorial de treball amb persones amb discapacitats)

- I PROGRAMA DE PROMOCIÓ SOCIAL
- II PROGRAMA DE PREVENCIÓ SOCIAL
- III PROGRAMA DE SUPORT I ORIENTACIÓ A LA FAMÍLIA
- IV CENTRE DE DIA DE CIPRES
- V PROGRAMA D'INTEGRACIÓ LABORAL
 - 1. Inclusió a Mallorca (Programa Horizon)
 - 2. Formació laboral
 - 3. Servei integrat per a la Promoció de l'Ocupació (SIPO)
- VI PROGRAMA DE SUPORT A LA LLAR
 - 1. Vivendes tutelades
 - 2. Famílies acollidores
 - 3. Retorn a casa
- VII PROGRAMA D'ACCESSIBILITAT A LA COMUNITAT
 - 1. Cooperació amb els ajuntaments per elaborar el pla integral municipal d'accessibilitat
 - 2. Setmana d'accessibilitat
 - 3. Unitat didàctica sobre accessibilitat per fer a les escoles de Mallorca
- VIII INFORMACIÓ, ASSESSORAMENT I INVESTIGACIÓ

SALUT I DROGODEPENDÈNCIES (Equip Promoció de Salut i Equip d'Atenció a les Drogodependències)

- I PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE DROGUES DE MALLORCA (PPDM)
 - * Àmbit escolar: prevenció primària:
 - 1) Sensibilització (Concurs de cartells).
 - 2) Prevenció de l'abús de drogues a l'Educació Primària.
 - 3) Prevenció de l'abús de drogues a l'Educació Secundària Obligatòria (Programa "Decideix").
 - 4) Prevenció de l'abús de drogues a l'Educació Secundària (Batxillerat i E. Tècnic-professional).
 - * Àmbit escolar: prevenció secundària:
 - 5) Pautes d'actuació davant signes de consum de drogues.
 - 6) Prevenció de drogues específiques (drogues de disseny, etc.).
 - 7) Prevenció del tabaquisme (Programa "Encara fumes?").
 - * Àmbit familiar: prevenció primària:
 - 8) Formació de pares.
 - * Àmbit familiar: prevenció secundària:
 - 9) Prevenció en famílies multiproblemàtiques o de risc social.
 - * Àmbit laboral:
 - 10) Prevenció de l'alcoholisme.
 - 11) Prevenció del tabaquisme.

-
- * Àmbit comunitari:
 - 12) Projectes municipals de prevenció (als diferents àmbits i nivells).
 - 13) Educació de la població a través dels mitjans de comunicació.

II PROGRAMA D'ATENCIÓ A DROGODEPENDÈNCIES

- * Projecte d'informació i orientació:
 - Projecte d'informació i orientació a persones i famílies afectades per drogodependències.
 - Projecte d'informació i orientació a la xarxa d'atenció primària sòcio-sanitària i a altres recursos comunitaris per a l'abordatge de l'alcoholisme (mediadors sòcio-comunitaris).
- * Projecte de tractament de les drogodependències:
 - Programa lliure de drogues.
 - Programes de manteniment amb agonistes i antagonistes.
 - Programa de tractament de l'alcoholisme, es donarà especial atenció a la sensibilització i capacitació dels professionals, serveis i entitats de les xarxes d'atenció primària sòcio-sanitària. Incidint prioritàriament en la integració i coordinació de la feina de l'Equip d'Atenció amb els serveis sanitaris, tant primaris com específics.
 - Programa de disminució de risc, descentralitzant la dispensació de Metadona i ofertant programes de promoció de la salut i millora de la qualitat de vida per a persones amb conductes de risc.
- * Projecte d'integració sòcio-laboral, desenvolupant iniciatives d'inserció social i laboral dels usuaris.
- * Projecte de promoció de l'associacionisme entre les persones afectades pel tema de les drogodependències: alcohòlics i familiars de toxicòmans.
- * Projecte de promoció de la cooperació social i d'organització del voluntariat social vers les drogodependències.
- * Projecte d'abordatge individual-familiar de la problemàtica de l'adolescent addicte a drogues. Resulta necessari definir una metodologia específica per al tractament d'aquest col·lectiu, per tractar-se d'un grup amb característiques i necessitats diferenciades.

III PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE LA SIDA

- 1) Projecte de sensibilització, informació i orientació.
 - Informació a població general.
 - Punts d'informació i orientació.
- 2) Projecte de formació.
 - Formació de mediadors i professionals.
 - Formació de grups específics (adolescents, col·lectius laborals, etc.).
- 3) Projecte de disminució de risc.
 - Informació a grups de risc (toxicomania, prostitució, presos).
 - Distribució de material estèril (preservatius, intercanvi de xeringues).

-
- 4) Projecte assistencial.
- Centres d'acollida i assessorament d'afectats.
 - Serveis d'ajuda domiciliària.
 - Grups d'autoajuda.

IV PROGRAMA DE PROMOCIÓ DE LA SALUT

Mentre es defineixen les línies que regiran les actuacions en l'àrea socio-sanitària, en els diferents nivells i àmbits d'actuació, es mantenen els programes que actualment funcionen.

* Àmbit escolar:

- 1) Salut dental.
- 2) Educació alimentària.
- 3) Educació sexual.

* Àmbit familiar:

- 4) Educació sexual.

V REORGANITZACIÓ DELS CENTRES I SERVEIS INCLOSOS AL CONVENI INTERINSTITUCIONAL DEL CIRCUIT DE MARGINACIÓ

Partint de varies idees bàsiques com són:

- La tendència a la consolidació de la configuració sectorial del SASS.
- La necessitat de consolidar sectors d'intervenció que tendeixin a realitzar un abordatge integral de les problemàtiques, incidint tant en aspectes de prevenció, atenció, promoció i inserció.
- La necessitat de diferenciar el sector marginació del sector drogodependències (encara que tinguin punts de confluència i coordinació).
- La configuració d'un nou sector d'intervenció: inserció social, a partir de la reconceptualització del terme marginació, i a partir de la incorporació de nous programes i prestacions com és ara el salari social.
- La necessitat de, a mitjà i llarg termini, dotar de nous recursos, centres i serveis, i reorganitzar tant la xarxa d'atenció a les drogodependències com la de marginació.
- Tendir cap a un model professionalitzat i interdisciplinari d'abordatge de les problemàtiques socials.

INSERCIÓ I COOPERACIÓ SOCIAL (Equip d'Inserció Social, Centres d'Acollida i Centres "circuit marginació")

Cooperació social

- I PROJECTE D'INFORMACIÓ.
- II PROJECTE DE SUPORT I ASSISTÈNCIA TÈCNICA.
- III PROJECTE DE FORMACIÓ.
- IV PROJECTE D'ARTICULACIONS I/O COORDINACIONS.
- V PROJECTE DE SUPORT ECONÒMIC.

STC/Salari Social

- VI Gestió de les demandes
Per tal d'assegurar que les persones que sol·liciten la incorporació al Programa reben una resposta en el termini més breu possible i que es realitza el pagament si pertoca de la prestació econòmica.
- VII Promoció d'iniciatives d'inserció socio-laboral
- VIII Seguiment de la inserció
- IX Seguiment dels programes d'integració
- X Assessorament a les entitats col·laboradores

Serveis d'acollida i "circuit de marginació"

Immigrants internacionals i solidaritat amb el tercer món

Les actuacions a desenvolupar es concreten en quatre projectes, els tres primers relatius a actuacions amb immigrants internacionals residents a Mallorca, el darrer relatiu a la solidaritat amb el Tercer Món:

- XI Sensibilització i formació de mediadors
- XI Integració educativa i cultural
- XII Sistema d'informació sobre immigració (Registre unificat i estudis)
- XIII Solidaritat amb el Tercer Món

IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE LES DONES

El conjunt de plantejaments que a continuació es presenten encara s'estan desenvolupant, per tal que no es faci una oferta purament retòrica. Entre d'altres iniciatives, per a l'any 1996 ja es farà una convocatòria d'ajudes a entitats, per tal de desenvolupar les línies d'actuació, dotada amb 8 milions de pessetes. A més, tots els Equips i Centres de Serveis Socials del CIM prestaran una atenció especial a aquests plantejaments, amb compromisos d'actuacions que s'aniran concretant al llarg d'aquests quatre anys. Donat que és un conjunt d'actuacions i plantejaments nous per al servei d'Acció Social i Sanitat, es presenta d'una manera més detallada.

Realització d'estudis

- 1 Realitzar i fomentar estudis sobre la situació de la dona a Mallorca en els diferents àmbits.
- 2 Estudiar i difondre totes les disposicions que puguin contribuir al desplegament efectiu dels drets que l'ordenament jurídic reconeix a les dones.

Facilitar garanties jurídiques

- 3 Seguiment de la normativa referida al sector.

Facilitar serveis

- 4 Oferir informació, orientació i assessorament.
- 5 Millorament del Departament de documentació i biblioteca per tal de millorar la possibilitat de consulta per part de professionals, estudiants, associacions, etc. i millorar la capacitat de suport.

-
- 6 Estudiar i col·laborar en el disseny de programes que possibilitin la revenció de la marginació i la promoció d'igualtat d'oportunitats de la dona. En especial: desenvolupar una atenció prioritària a famílies monoparentals amb dificultats econòmiques.
 - 7 Fomentar la prestació de serveis en favor de la dona i, en particular, els dirigits a totes les que tinguin una necessitat especial d'ajuda. Atenció prioritària, amb càrrec al salari social, per a famílies monoparentals en dificultats socio-econòmiques.
 - 8 Rebre i canalitzar, en l'àmbit administratiu, denúncies formulades en casos concrets de discriminació de fet o de dret per raó de sexe, sigui a l'àmbit dels serveis socials o d'altres relatius al Benestar Social.
 - 9 Estudiar i difondre les mesures que possibilitin acabar amb les agressions a les dones, siguin maltractaments, violacions o de qualsevol altre tipus.
 - 10 Proposar l'adopció per altres organismes (ajuntaments, mancomunitats, etc.) de programes d'atenció a la dona en l'àmbit de les seves competències.

Fomentar la participació

- 11 Fomentar la participació de la dona en totes les manifestacions que puguin contribuir a l'enriquiment de la vida cultural, artística i social de Mallorca.
- 12 Fomentar l'Associacionisme per a la defensa dels interessos de la dona.

Fomentar canvis d'actituds

- 13 Fomentar la realització de programes que contribueixin a la introducció d'un llenguatge no sexista (especialment, a les disposicions normatives, documents administratius, publicacions de l'administració, etc.) però també a tots els altres àmbits de la societat).
- 14 Fomentar la realització de programes que contribueixin a l'eliminació dels estereotips sexuals a l'àmbit social, educatiu i familiar, especialment, a partir del treball d'assessorament i prevenció que realitzen els equips territorials del Servei d'Acció Social i Sanitat.
- 15 Promoure les mesures que puguin contribuir a modificar el tractament que de la dona han presentat tradicionalment els mitjans de comunicació.

Fomentar campanyes d'informació i prevenció

- 16 Proposar i facilitar als serveis competents la realització de campanyes d'informació, sensibilització i prevenció de diverses situacions relacionades amb la salut: sobre situacions de risc, educació sexual, planificació familiar, embaràs i, en general, tots els aspectes que contribueixin a millorar la salut de les dones i la de tots els individus que depenguin d'ella biològicament i social.

Fomentar l'accés igualitari a tots els aspectes de la vida social

- 17 Estudiar i difondre les mesures que possibilitin l'accés igualitari de les dones al treball. Impuls i desenvolupament, en el marc dels programes del salari social, de programes d'inserció social.

Facilitar l'articulació entre serveis i entitats

- 18 Establir relacions de cooperació amb les entitats d'àmbit de Mallorca que duen a terme activitats de promoció de la dona.
- 19 Establir relacions amb totes les entitats i serveis socials que puguin facilitar el compliment de les funcions esmentades, mitjançant l'establiment de convenis o la contractació externa de determinats programes. Crear en totes les institucions públiques una Comissió de seguiment integrada per representants polítics i representants de diferents associacions de dones per vetllar pel desenvolupament dels plans afavoridors de la igualtat entre homes i dones.

SECCIÓ JURÍDICO-ADMINISTRATIVA

(Unitat de Famílies Nombroses i de Suport Jurídic, Unitat de Prestacions i Unitat Administrativa i de Gestió Econòmica)

La Secció Jurídico-Administrativa, per la seva naturalesa pròpia emanada de la normativa administrativa vigent, té com a funció donar suport, assistència tècnica i assessorament als Centres i Equips Assistencials del SASS, a petició dels òrgans de direcció, de les unitats i dels equips del Servei, així com a les Unitats de Treball Social municipals i altres entitats dedicades als serveis socials. Però, des de la perspectiva de l'oferta externa del CIM, s'identifica amb els següents programes:

Gestió de prestacions, de caire administratiu i econòmic, individuals i a entitats

- Famílies nombroses.
- Suport transitori comunitari/Salari Social.
- Ajudes econòmiques a famílies amb menors.
- Ajudes individuals no periòdiques.
- Subvencions a entitats.
- Pla de Prestacions Bàsiques.

SECCIÓ TÈCNICA

(Unitat d'Informació i Documentació, Unitat de Formació, Unitat de Suport Informàtic, Unitat Econòmica, Unitat Planificació i Estudis)

La Secció Tècnica té com a funció donar suport, assistència tècnica i assessorament als Centres i Equips Assistencials del SASS, a petició dels òrgans de direcció, de les unitats i dels equips del Servei, així com a les Unitats de Treball Social municipals i altres entitats dedicades als serveis socials. Però, des de la perspectiva de l'oferta externa del CIM, s'identifica amb els següents programes:

- Publicacions.
- Servei de biblioteca i documentació.

-
- Formació als professionals i cooperants en l'àmbit dels serveis socials.
 - Assessorament i suport als municipis en qüestions tècniques i econòmiques.
 - Sistemes informatius (registres, aplicacions informàtiques per a gestionar-los, explotacions dels registres, etc.).

NOTES

- (1) Aquest programa era continuació de l'anterior "Programa de col.laboració amb els municipis de Mallorca", de l'any 1987, i es denominava exactament "Programa de suport a les unitats d'atenció social primària-Programa Pobles".